

METODICKÝ POKYN K HODNOCENÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

1 Základní popis

Cílem tohoto metodického materiálu je popsat a přiblížit podrobněji jednotlivé oblasti hodnocení písemné práce a ústní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury (ČJL).

Na následujících stránkách jsou vysvětleny některé problematické jevy, k nimž dochází při hodnocení PP z ČJL. Metodický materiál také upřesňuje práci s kritérii hodnocení písemné práce a s bodovou škálou. Na závěr jsou shrnuty vybrané zásady hodnocení písemných prací.

1.1 Písemná práce

- Rozsah práce – minimálně 250 slov.
- Doba konání zkoušky – 110 minut (včetně volby zadání).
- Povolené pomůcky – Pravidla českého pravopisu, modrá propiska, nepoužívat mazací pero a jiné korektory.
- Počet zadání – čtyři zadání (výběr z těchto útvarů: úvaha, vypravování, zpráva, dopis).
- Studenti sedí při PP každý sám v lavici.
- Termín bude určen ŘŠ, nejdříve lze ale PP psát 1. dubna příslušného školního roku.
- Studenti dostanou na vypracování záznamové archy, do nichž zapíší své jméno, třídu, číslo zvoleného zadání i jeho název. Titulní stránka dále obsahuje tabulku pro hodnocení PP. Studenti dostanou také volný papír na vlastní poznámky, tento papír budou odevzdávat společně s veškerou dokumentací.
- PP jsou hodnoceny vyučujícími českého jazyka a literatury na SPŠ SE. PP jsou hodnoceny dle kritérií stanovených ve škole, při hodnocení jsou přiřazovány body, které jsou následně převedeny na známku 1–5.
  - Body a známky – 30-27 bodů = známka 1; 26-22 bodů = známka 2; 21-17 bodů = známka 3; 16-12 bodů = známka 4; 11-0 bodů = známka 5.
  - Jednotlivá kritéria budou rozebrána v tomto dokumentu.

2 Hodnocení písemných prací z ČJL

2.1 Kritéria hodnocení písemné práce z ČJL

Písemná práce je posuzována z hlediska 3 oblastí hodnocení:

1. vytvoření textu podle zadaných kritérií;
2. funkční užití jazykových prostředků;
3. syntaktická a kompoziční výstavba textu.

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A – téma, obsah
1B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
2A – pravopis, tvarosloví a slovtvorba
2B – lexikum: <ul style="list-style-type: none">
• adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru
• použití pojmenování v odpovídajícím významu
• šíře a pestrost slovní zásoby
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
3A – větná syntax, textová koheze: <ul style="list-style-type: none">
• výstavba větných celků
• odkazování v textu
• prostředky textové návaznosti
3B – nadvětná syntax, koherence textu: <ul style="list-style-type: none">
• kompozice textu
• strukturovanost a členění textu
• soudržnost textu
• způsob vedení argumentace

2.2 Cíl maturitní písemné práce

Cílem maturitní písemné práce z českého jazyka je, aby žák prokázal, že umí vytvořit text podle zadaných kritérií, dovede funkčně použít jazykové prostředky tak, aby odpovídaly stanovené komunikační situaci, a vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

2.2.1 Koncept/osnova

Cílem písemné práce v rámci maturitní zkoušky není ověřovat, zda žák umí napsat osnovu či koncept, úkolem je ověřit, zda žák umí napsat souvislý a soudržný text. Žák si sám rozvrhne čas, kdy si po výběru zadání může psát poznámky, připravit si koncept či osnovu písemné práce na volný orazítkovaný papír, případně do zadání. Předmětem hodnocení je však pouze vlastní text písemné práce zapsaný do záznamového archu jako čistopis.

2.2.2 Rozsah písemné práce

Minimální požadovaný rozsah písemné práce je stanoven na 250 slov. Hlavní roli v hodnocení nehraje přesný počet slov nebo exaktní počet řádků, ale samotná práce a celková „funkčnost“ textu. Z tohoto důvodu je vymezena tolerance minus 50 slov, pro hodnocení je tedy ještě přijatelný text, který obsahuje alespoň 200 slov.

Písemná práce, která nesplňuje stanovený minimální rozsah písemné práce, je celkově hodnocena 0 body, v jednotlivých kritériích se nehodnotí.

Rozsah hraje při hodnocení písemné práce formální roli, není proto zakomponován do hodnocení textu jako takového, žák nezískává žádné body za to, že minimální požadovaný rozsah splnil. Hodnotitel se na začátku hodnocení pouze rozhoduje, zda byl minimální požadovaný rozsah splněn a zda je tedy možné začít hodnotit písemnou práci podle jednotlivých kritérií, či nikoli. Tolerance minus 50 slov zůstává stejná, hodnotitel tedy může hodnotit všechny písemné práce, které obsahují alespoň 200 slov. Horní hranice rozsahu vymezena není.

Počítání slov písemné práce

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky jednoslovné (s = 1 slovo; za účelem = 2 slova),
- spojky,
- zájmena,
- citoslovce (ach ouvej = 2 slova),
- zkratky a zkratková slova (JAMU = 1 slovo; Čedok = 1 slovo),
- víceslovná vlastní jména a názvy (Petr Novák = 1 slovo; Žďár nad Sázavou = 1 slovo),
- číslovky (5 lidí = 2 slova; pět lidí = 2 slova; 720 korun = 2 slova; sedm set dvacet korun = 2 slova),
- rozepsané datum (10. října 2013 = 1 slovo; V Praze 25. května 2013 = 3 slova),
- adresy, resp. jejich části (pepa@seznam.cz = 1 slovo, Máchova 20 = 1 slovo, 170 00 Praha 7 – Holešovice = 1 slovo),
- složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova).

Začlenění výchozího textu do písemné práce

Žák může do své písemné práce funkčně začlenit výchozí text. Pouhé opsání výchozího textu se však nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, nejedná se totiž o autorský text žáka, který bychom mohli hodnotit. Stejně postupujeme, pokud žák doslovně převezme název zadání jako nadpis. Za autorský text nepovažujeme formální úpravy výchozího textu, tedy např. když žák změní čas (z minulého času do minulého) nebo číslo (z jednotného na množné). Použití synonym místo původních slov však autorským textem je.

Příklad započítávání slov při začlenění výchozího textu do písemné práce (červeně a kurzívou jsou podbarvena slova, která se do celkového rozsahu nezapočítávají, tučně vyznačeny jsou formální úpravy výchozího textu):

Výchozí text

Když známý cestovatel Jean André putoval po Jižní Americe, předcházela ho pověst čaroděje. V oblasti Amazonie narazil na jeden domorodý kmen žijící ve skromných příbytcích z palmových listů. Emhudové byli velmi pověřčiví. Začali se bát, že Jean André připraví jejich lovce o odvahu a sílu, proto se ho rozhodli zabít. Přichystali na něj léčku... (celkem 54 slov)

Text písemné práce

Když proslulý *cestovatel Jean André putoval po Jižní Americe, předcházela ho pověst* velikého *čaroděje*. *V oblasti Amazonie narazil na jeden domorodý kmen žijící ve* **skromném příbytku** *z palmových listů. Emhudové byli velmi pověřčiví. Náčelník* **se začal** *bát, že Jean André připraví* **jeho** *nejlepší* **lovce o** *jejich odvahu a sílu, proto se **rozhodl**, *že ho* musí *zabít. Přichystali na něj* několik **léček**... (celkem 8 slov autorského textu)*

2.2.3 Hodnocení plagiátu

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje (lze najít, dohledat, doložit) se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení. V případě, že písemná práce je celkově hodnocena 0 body, protože je odněkud opsána, hodnotitel nepřiznává žádné body.

2.2.4 Hodnocení “práce do kapsy”

Práce “do kapsy” je styl textu, který si žák připraví dopředu a napíše ho na jakémkoliv téma. Text často obsahuje zadané téma jen v úvodu, nebo závěru, text celkově tématu neodpovídá. Práce je následně hodnocena v 1A 0 body (celkově je práce hodnocena pětkou – viz bod 3.1).

2.3 Bodová škála

Pro PP na SPŠ SE platí stejná bodová škála jako v centrálním hodnocení PP. V rámci kritéria 2A je pro každé bodové pásmo v bodové škále vymezen **interval chyb**, zároveň se zohledňuje jejich charakter. **Kvantifikace chyb se týká pouze kritéria 2A**, stejný princip tedy není možné aplikovat na další sledované oblasti.

Kvantifikace chyb v ostatních podkritériích není vhodná, a to zejména vzhledem ke skutečnosti, že v těchto podkritériích nelze zcela jednoznačně odlišit „hrubé“ a „malé“ chyby a vymezit interval chyb, který by odpovídal příslušnému bodovému pásmu. Je však nutné co nejvíce sjednotit pohled na hodnocení jednotlivých podkritérií. V současné době proto připravujeme další metodický materiál zaměřený na problematiku 2B a 3A. Materiál bude obsahovat konkrétní příklady menších nedostatků a závažných chyb a měl by hodnotitelům ukázat, jak se četnost zásadních chyb či menších chyb promítá do hodnocení.

Bodová pásma

Při hodnocení písemné práce se udělují body v intervalu od 0 do 5 v každé ze šesti sledovaných oblastí (1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B), body popisují výkon žáka v každé této oblasti.

Pro udělení **4 bodů** nebo **5 bodů** platí, že výkon žáka je v hodnocené oblasti velmi dobrý a že nevykazuje žádné závažné nedostatky. Rozdíl mezi těmito bodovými pásmy je ve škále vyjádřen v popisu maximálního výkonu, tzn. 5 bodů, adverbium „**plně**“, např. „*rozmanité lexikální prostředky jsou **plně** funkční*“. Udělení **4 bodů** znamená, že práce splňuje požadavky na dané kritérium a drobné nedostatky se objevují pouze „**ojediněle**“, **5 bodů** se uděluje v případě, kdy výkon v určité oblasti lze vnímat jako **nadstandardní**.

Pásmo **3 bodů** je popsáno v bodové škále pomocí slovního spojení „**v zásadě**“, např. „*kompozice textu je **v zásadě** vyvážená*“. Znamená to, že text vykazuje určité nedostatky, které však nemají závažný charakter.

Udělení **1 bodu** nebo **2 bodů** již signalizuje přítomnost závažných nedostatků („**ve větší míře**“ – 1 bod, „**často/občas**“ – 2 body), které mají vliv na porozumění textu, resp. na čtenářský komfort adresáta.

Pásmo **0 bodů** označuje, že text vykazuje vysokou míru nedostatků a zároveň nedosahuje standardů požadovaných pro udělení 1 bodu.

Práce s bodovou škálou

Při hodnocení písemné práce je postup práce s bodovou škálou následující: v popisu jednotlivých bodových pásem se hledá právě to pásmo, které nejvíce odpovídá charakteru hodnoceného textu. **Neznamená** to tedy, že pro udělení určitých bodů v daném kritériu musí text vykazovat všechny znaky popsané v tomto bodovém pásmu (např. při hodnocení textu, který má výstavbu větných celků ve větší míře přetíženou a celkové nedostatky v syntaxi mají vliv na čtenářský komfort adresáta, udělíme 1 bod v kritériu 3A, přestože nemotivované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují občas = popis pro pásmo 2 bodů).

3 Otazníky v jednotlivých oblastech hodnocení

3.1 Kritérium 1: Vytvoření textu podle zadaných kritérií

Vnitřní podmínka hodnocení

Pro hodnocení písemných prací **platí vnitřní podmínka hodnocení**: písemná práce, která nespĺňuje požadavky na 1. kritérium (reaguje na jiné téma nebo nevykazuje charakteristické rysy zadaného slohového útvaru / nerespektuje zadanou komunikační situaci), **je celkově hodnocena 0 body a v dalších kritériích se nehodnotí**.

Při hodnocení písemné práce je **nutné vždy posoudit naplnění požadavků na obě podkritéria 1A a 1B a udělit odpovídající počet bodů v každém z podkritérií**: pokud je písemná práce hodnocena 0 body v podkritériu 1A, neznamená to, že je automaticky hodnocena 0 body také v podkritériu 1B, a naopak. Body přidělené v 1A a 1B musí vždy odpovídat konkrétní písemné práci.

1A: obsah písemné práce a její téma

Hodnotí se, **NAKOLIK** je téma splněno a **JAK** je zpracováno.

Do popisu bodových pásem 1 a 2 je začleněn spojovací výraz *a/nebo*, s nímž se pracuje následovně: popis udělení 1 bodu zní „*text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně*“. Udělit 1 bod tedy můžeme ve 3 případech:

- a. téma je zpracováno povrchně
nebo
- b. text se od zadaného tématu podstatně odklání
nebo
- c. téma je zpracováno povrchně a zároveň se od zadaného tématu podstatně odklání.

Stejným způsobem postupujeme i při udělení 2 bodů, v tomto případě se povrchnost zpracovaného tématu nebo odklon od zadaného tématu projevuje pouze v některých textových pasážích.

Práce s pojmem „funkčnost“

V bodové škále se pracuje s termínem „**funkčně**“, v rámci podkritéria 1A je tímto termínem označena adekvátnost a vhodnost zpracování textu a přístup k tématu.

Otázka originality – invenčnost se promítá např. do volby jednotlivých jazykových prostředků nebo kompozice textu, funkčnost může být synonymem tvůrčího přístupu. Co je v jedné komunikační situaci funkční, nemusí být naopak funkční v jiné komunikační situaci. Zatímco vypravování nebo jiné útvary uměleckého, popř. publicistického stylu vyžadují tvůrčí přístup a autorskou invenci, v útvarech administrativního stylu je třeba naopak uplatnit strategii odlišnou. Oba přístupy spojuje rozhodování o tom, který prostředek je možné v dané komunikační situaci použít a který je v jejím rámci funkční, nebo nefunkční.

1B: slohový útvar a komunikační situace

Hodnotí se, **ZDA** a **JAK** se žák orientuje v komunikační situaci, resp. funkčním stylu a útvaru.

V některých zadáních se pracuje se zasazením slohového útvaru nebo daného typu textu do komunikační situace, která vymezuje např. předpokládaného adresáta textu (např. u dopisů). Pomocí popisu komunikační situace v zadání písemné práce zdůrazňujeme, že texty mají být tvořeny s jistým komunikačním záměrem a orientovány na jistého adresáta. Při zvažování, nakolik je naplněn zadaný slohový útvar či nakolik je respektována zadaná komunikační situace, je vždy nutné posuzovat text jako celek. Některé texty mohou obsahovat všechny prvky, které jsou v učebnicích uváděny jako typické pro daný útvar, a přesto takové texty mohou být v podkritériu 1B penalizovány až na 1 bod, protože zapojení těchto prvků do textu je ryze formální. V některých textech mohou naopak prvky typické pro daný útvar chybět, a přesto tyto texty mohou být hodnoceny plným počtem bodů.

Vypravování

Pisatel by měl vytvořit text vykazující rysy vypravování (zápletka, pointa, dějovost, dynamika apod.). Velké množství textů však vykazuje spíše znaky dějového popisu než vypravování, dominantním slohovým postupem často bývá postup popisný, nikoli vyprávěcí. Pokud takový text obsahuje alespoň minimální zápletku, nelze aplikovat vnitřní podmínku hodnocení. V případech, kdy žák vytvoří místo vypravování dějový popis (jednoznačně tedy převládá popisný postup nad postupem vyprávěcím), penalizujeme tento způsob zpracování v kritériu 1B (je možné udělit maximálně 2 body).

Úvaha / úvahový text

Pisatel by měl prokázat, že dovede použít základní strategie výstavby úvahy, nemusí dospět k jasnému stanovisku. Pokud se v textu vyskytne alespoň krátká pasáž založená na úvahovém slohovém postupu (dominantní slohový postup je např. popisný), nelze v kritériu 1B udělit 0 bodů. Takové texty penalizujeme až na 1 bod (podle úrovně zpracování). Pokud však v textu zcela jednoznačně převládá úvahový postup, je nutné v kritériu 1B hodnotit v pásmu 3–5 bodů (podle úrovně zpracování).

Texty publicistického stylu

Podstatné pro hodnocení textů publicistického funkčního stylu bude, zda text vykazuje známky tohoto stylu, naplňuje komunikační situaci a je možné si ho představit v určitém periodiku. Důležitým prvkem je titulky, při jeho absenci se odečítá 1 bod.

Za podstatné znaky zprávy považujeme věcnost, objektivitu, dominantní informační postup. Zpráva musí obsahovat základní informace: kdo, kdy, kde, co. Při absenci těchto informací penalizujeme až na 1 bod (podle úrovně zpracování). Text zprávy je psán v minulém čase a je představeno objektivní zpracování.

Útvary administrativního stylu

Písemná práce by měla vykazovat rysy textu určeného pro veřejný prostor (oslovení, jasná a přehledná struktura textu, práce s normou ČSN 01 6910), text by neměl postrádat základní náležitosti administrativního funkčního stylu. Pokud tyto prvky budou chybět, ale jádro textu bude splňovat požadavky na administrativní text, penalizujeme v kritériu 1B až na 1 bod, není to však důvod k udělení 0 bodů.

3.2 Kritérium 2: Funkční užití jazykových prostředků

2A: pravopis, tvarosloví a slovtvorba

Hodnotí se **POČET** chyb a jejich **CHARAKTER**.

V rámci kritéria 2A je vymezen počet chyb, kvantifikace chyb se však týká pouze tohoto kritéria. Stanovení intervalu chyb umožňuje větší shodu v přístupu hodnotitelů k tomuto kritériu. Je zřejmé, že maturant by měl ovládat základní pravidla českého pravopisu.

2B: výběr lexika

Hodnotí se šíře a pestrost použité **SLOVNÍ ZÁSoby**, **ADEKVÁTNOST** jazykových prostředků vzhledem k označované skutečnosti a komunikační situaci a vliv volby lexikálních prostředků na **POROZUMĚNÍ TEXTU**.

Hodnotitel v tomto kritériu zohledňuje také pisatelovu práci se synonymií, pokud je synonymie samozřejmě vzhledem k zadání žádoucí. Častým nevhodným jevem je např. nadužívání slovesa „být“ a „mít“ ve slohových útvarech popisného charakteru. Je ale zřejmé, že ne každé zadání vyžaduje pestrou slovní zásobu, v administrativním stylu je naopak vhodné využívat ustálených obrátů. Velkým problémem v žákovských písemných pracích je nerozlišování oficiálních a neoficiálních komunikačních situací a nerespektování tohoto aspektu při volbě lexika. Žák se však musí zorientovat v zadané komunikační situaci a volbu lexika jí přizpůsobit.

3.3 Kritérium 3: Syntaktická a kompoziční výstavba textu

3A: větná syntax, textová koheze (soudržnost)

Hodnotí se celková **VÝSTAVBA VĚT**, výskyt **NEMOTIVOVANÝCH ODCHYLEK** od pravidelné větné stavby a vliv syntaktických nedostatků na **ČTENÁŘSKÝ KOMFORT ADRESÁTA**.

Žák by měl promyšleně pracovat s výstavbou vět, která by neměla být ani příliš jednoduchá (např. „*Na náměstí je kašna. V kašně je voda.*“), ani přetížená (= objevují se příliš dlouhá souvětí, nebo souvětí o stejné struktuře hlavních a vedlejších vět). Ze zkušeností vyplývá, že právě přetížená výstavba větných celků je častým fenoménem žákovských prací a může mít zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.

Stylizovat text je nutné i vzhledem ke zvolenému zadání, např. při vypravování funkčně využívat různé výstavby větných celků ke zvýšení napětí, ke gradaci vyprávěného příběhu.

V tomto kritériu jsou zohledněny takové jevy jako např. nadužívání ukazovacích zájmen, nefunkční opakování spojovacích výrazů nebo opakování výstavby vět (např. hromadění přívlastkových vět, opakování „když jsme..., tak jsme...“). Text je posuzován i na základě tzv. čtenářského komfortu.

Čtenářský komfort

Pojem **čtenářský komfort** primárně souvisí s koherencí textu (souvislosti, spojitosti), kterou lze pojímat také jako interakci mezi čtenářem a textem. Čtenářský komfort chápeme jako míru úsilí, které musí adresát textu vynaložit, aby textu rozuměl, nebo jako plynulost recepce textu.

V souvislosti s hodnocením písemných prací z ČJL je pojetí čtenářského komfortu širší, je zdůrazněna právě interakce mezi čtenářem a textem, proto je pojem čtenářský komfort používán i v rámci kritéria 2A (zde mohou čtenářský komfort narušovat např. chyby typu „výkend, pojt' semnou“, přestože sdělení je srozumitelné) a kritéria 3A (zde plynulost vnímání textu mohou narušit např. přetížené větné celky nebo nadměrný výskyt nemotivovaných odchylek od pravidelné větné stavby).

Čím méně úsilí musí adresát vynaložit, tím více je text soudržný, a tedy i pro adresáta přijatelný, a naopak.

3B: nadvětná syntax, koherence textu

Hodnotí se **KOMPOZICE** textu, **ČLENĚNÍ** textu, způsob **ARGUMENTACE** a vliv organizace textu na **ČTENÁŘSKÝ KOMFORT ADRESÁTA**. Dále se hodnotí snížením bodů při nižším počtu slov v textu (200-250).

Žák by měl uplatňovat zásady kompoziční výstavby textu a aplikovat je na svůj konkrétní text s ohledem na zvolené zadání, výsledkem žákovy práce by měl být myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

V rámci tohoto kritéria zohledňujeme také způsob vedení argumentace, celkovou logiku textu, souvislost uváděných informací. Do hodnocení také zahrnujeme nečitelnost textu, nečitelné textové pasáže mají totiž přímou souvislost s koherencí textu, a tedy i vliv na čtenářský komfort adresáta.

Faktické chyby

Faktické chyby se tedy vždy penalizují v 3B (např. v článku je uvedeno, že Barbora Špotáková je česká krasobruslařka).

Členění textu

Text je třeba logicky členit podle toho, jaká je jeho struktura a jaká je souvislost uváděných informací. Pokud text není vhodně členěn, penalizujeme tento nedostatek v kritériu 3B bez ohledu na to, kolik odstavců text obsahuje.

Není podstatné, jaký způsob grafického zaznamenání odstavců žák zvolí (zda s předsazením 1. řádku, nebo vynecháváním řádků mezi odstavci), důležité je to, zda text je členěn smysluplně a viditelně a zda je pro adresáta přehledný a srozumitelný. Výjimkou je dopis, ve kterém musí být odstavce odděleny vynecháním řádky, a pokud tomu tak není, tato chyba se zohledňuje v kritériu 1B.

4 Shrnutí některých zásad hodnocení písemných prací

Vyváženost nebo nevyváženost kladů a záporů určitého jevu

V některých zadáních se mají žáci vyjádřit zároveň ke kladům i záporům určitého problému. Není nutné posuzovat, jak velký prostor žák věnuje kladům, nebo záporům daného jevu, podstatný je rys srovnání, to, že pisatel bere v úvahu obě strany problému.

Přistoupit na pravidla fikčního světa

Při hodnocení písemných prací není podstatné ověřovat, zda jsou uváděné skutečnosti pravdivé (pokud se nejedná o texty, jejichž podstatu tvoří faktické informace). Ve zpracování je uvedeno např. „článek do regionálního zpravodaje s cílem přilákat zákazníky do nově otevřeného kulturního a sportovního centra ve vaší obci“, hodnotitel tedy nebude ověřovat, zda se skutečně nové centrum v popisované obci nachází. Je také nutné respektovat princip výstavby fikčního světa, který si žák zvolí např. ve vypravování.

Výchozí text

Součástí většiny zadání je výchozí text, jeho role je uvedena ve zpracování. Pokud má výchozí text funkci inspirativní, žák ho ve své práci nemusí (ale může) zohlednit. Některá zadání jsou však záměrně koncipována tak, aby žák při psaní písemné práce musel z výchozího textu vycházet.

Může být např. zadáno, že žák má na výchozí text navázat. Předpokládá se tedy, že výchozí text jednak navodí atmosféru k psaní, jednak bude tvořit úvod písemné práce. V tomto případě není nutné výchozí text doslova opisovat, návaznost však musí být zcela zřejmá, neboť jinak by byla narušena koherence textu a adresát by textu nemusel rozumět. V případě, že pisatel neopíše výchozí text končící třemi tečkami a na nedokončenou výpověď navazuje malým písmenem, nelze tento jev penalizovat.

Lze také akceptovat postup, kdy pisatel napíše vlastní úvod, teprve po něm následuje opsaný výchozí text (celkový úvod je tedy delší), na nějž navazuje vlastní vypravování s rozvíjením zápletky. Pokud je takový přístup k tvorbě textu funkční a kompozice písemné práce je vyvážená, nelze tento způsob práce s výchozím textem penalizovat. V souvislosti s vnitřní podmínkou hodnocení je v těchto případech podstatné zejména to, zda je v písemné práci respektováno téma výchozího textu a pisatel funkčně pracuje s jeho motivy. Pokud výchozí text (resp. jeho téma, podstatné motivy) v písemné práci není vůbec respektován, práce je hodnocena 0 body (a to i v případě, že výchozí text je formálně opsán).

Výchozí text je tedy možné do písemné práce funkčně začlenit, žák ho může i doslovně opsat, pouhé opsání výchozího textu se však nezapočítává do celkového rozsahu práce, nejedná se totiž o text autorský.

Chybu postihnout pouze v jednom kritériu

Některé jevy svojí podstatou mohou spadat do více oblastí hodnocení, hodnotitel se tedy musí na základě kontextu práce rozhodnout, do kterého kritéria daný jev zařadí. Základním principem je daný jev postihnout pouze v jednom kritériu. Příkladem takového jevu mohou být například jevy morfosyntaktické.

Nečitelnost textu

Pokud jsou v písemné práci nečitelné úseky, které jsou tzv. maskovacími manévry a mají zakrýt neznalost pravopisu (např. „s“, které se tváří jako „z“, nebo 3 obloučky na místě, kde se žák rozhoduje, zda napsat „n“, nebo „nn“), jsou tyto jevy hodnoceny jako pravopisné chyby (2A). Nečitelně napsaná slova jsou chybou v kritériu 2B. Nečitelné úseky, více nečitelných slov v jednom větném úseku se promítnou do kritéria 3B, narušují totiž koherenci textu.

Pokud je text (nebo jeho podstatná část) nečitelný, hodnotitel má právo písemnou práci dále nehodnotit, práce bude tedy hodnocena 0 body.

Konzultace textu

Sporně zpracované texty PP budou konzultovány v předmětové komisi ČJL.

5 HODNOCENÍ PP ŽÁKŮ S PUP MZ

5.1 Obecné informace

Hodnocení písemných prací žáků s PUP MZ vychází z kritérií hodnocení, která jsou stanovena pro žáky intaktní. Chyby či nedostatky, které jsou pro písemný projev žáka s PUP MZ typické, jsou označeny jako symptomy a jsou konkrétně specifikovány v doporučení z PPP.

5.2 Práce s doporučením

Pokud v doporučení nejsou uvedeny konkrétní symptomy (např. žák má pouze navýšen čas na vypracování PP, má nárok na kompenzační pomůcky nebo může text PP zapisovat na PC), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje. Pokud by se tedy v textu objevily nedostatky charakteristické např. pro žáky se specifickými poruchami učení (záměna hlásek zvukově i vizuálně podobných aj.), budou v tomto případě tyto chyby posuzovány jako chyby žáků intaktních.

Pokud je v doporučení zaškrtnuta položka „tolerance diagnostikovaných symptomů v písemném projevu“ a následuje výčet symptomů, které se týkají PP ČJL, musí být tyto symptomy při hodnocení zohledněny, a to navýšením hodnocení příslušného kritéria o 1 bod (specifikováno dále v textu).

Vnitřní podmínka hodnocení se týká všech žáků s PUP MZ, všichni tito žáci musí splnit požadavky na 1A i 1B minimálně na 1 bod, a to bez ohledu na doporučení. Hodnocení lze tedy navýšit pouze v kritériích 2A, 2B, 3A, 3B.

Pokud jsou v doporučení uvedeny pouze další specifické chyby (např. vynechávání písmen, slabik či občasná záměna pořadí písmen, slabik), hodnocení PP se v žádném kritériu nenavýšuje.

5.3 Symptomy zohledněné při hodnocení PP navýšením hodnocení v daném kritériu

- Hodnocení kritéria 2A se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
  - problémy s aplikací gramatických pravidel do písemné podoby,
  - problémy s pravidly českého pravopisu,
  - chyby v interpunkci.
- Hodnocení kritéria 2B se navýšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
  - menší slovní zásoba; opakování slov,
  - menší slovní zásoba; opakování slov (obtížné hledání synonym),
  - problémy ve znalosti ustálených obrátů, rčení a frází, přenesených významů,
  - nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu,
  - nepřesné chápání a používání některých slov z hlediska jejich významu,
  - obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola),
  - obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola, ironie), problémy v použití abstraktních pojmů,
  - potíže s chápáním různých vrstev slov ve slovní zásobě (např. slov cizích, expresivních, nespisovných).

- Hodnocení kritéria 3A se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
  - nedostatky ve slovosledu v českém jazyce,
  - problémy ve výstavbě složitějších větných celků.
- Hodnocení kritéria 3B se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden následující symptom:
  - obtíže s kompoziční výstavbou textu.

Pod výčtem symptomů v rámci jednotlivých rovin (morfologické, lexikální atd.) může být uveden řádek „jiné“, v němž ŠPZ specifikuje další symptom. Pokud jde o symptom, který není popsán v této metodice, a to ani v rámci následujícího výčtu dalších specifických chyb, hodnotitel povinně zakládá diskusi, v níž na příslušný symptom upozorní.

5.4 Další specifické chyby tolerované při hodnocení PP bez navýšení hodnocení

Následující specifické chyby v písemné práci tolerujeme, tzn. že nejsou důvodem k penalizaci. Zároveň však nejsou důvodem k navýšení hodnocení v rámci příslušného kritéria. V případě symptomů, které jsou uvedeny níže v příkladech, postupujeme následovně:

- pokud se v PP symptom projeví pouze ojediněle (maximálně dvakrát v celé práci), chyby zcela tolerujeme, tzn. nezapočítáváme do hodnocení kritéria 2A (např. *tuška, semnou*);
- pokud se symptom projeví více než dvakrát v celé práci (např. *tuška, semnou, led letadlem*), konzultujeme hodnocení 2A v PK;

Příklady:

- *asimilace hlásek (krezba, steska, blíský)*
  - vynechávání písmen, slabik,
  - občasné vynechání písmen, slabik,
  - občasná záměna pořadí písmen, slabik,
  - zbytečné přidávání písmen a slabik v rámci slov nebo přidávání slov v rámci vět,
  - občasné nadbytečné přidání písmene v rámci slova,
  - vynechávání nebo nepřesné přiřazování diakritických znamének (háčky, čárky, tečky apod.),
  - občasné nepřesné přiřazování diakritických znamének (háčky, čárky, tečky apod.),
  - záměny hlásek zvukově i vizuálně podobných (krátké × dlouhé vokály (a × á); znělé × neznlé (p × b); ostré a tupé sykavky (s × š); slabiky bě, pě, vě, mě, měkké × tvrdé slabiky (např. ti × di; ni × ny) apod.),
  - záměny písmen tvarově podobných (a × o, l × k × h; m × n apod.),
  - záměny písmen tvarově podobných (o × c × e; l × k × h; m × n apod.) či tvarově stejných, pouze s jinou směrovou orientací (q × p × d × b),
  - inverze písmen, slabik a slov (on × no, lokomotiva × kolomotiva),
- *obtíže v určování hranic slov v písmu, která spolu tvoří zvukovou jednotku (psaní slov s předložkami, se členy apod. dohromady: dokina), nebo která zvukovou jednotku netvoří (např. jakto)*
  - občasné nedodržení hranic slov v písmu,
  - problémy se skloňováním a časováním,
  - problémy s používáním nebo vynecháváním zvrtných sloves,
  - problémy s používáním zájmen,
  - problémy s určováním slovních druhů (např. záměna sloves a zájmen),

- problémy s valencí,
- obtíže se správným použitím spojek,
- snížená kvalita písma způsobující sníženou čitelnost textu (nedodržování správných tvarů a velikosti písma, správného sklonu písma, neudržení písma na řádku),
- snížená čitelnost písma (nedodržování správných tvarů a velikosti písma, správného sklonu písma, neudržení písma na řádku),
- obtíže s celkovou úpravou písemné práce na základě obtíží s pravolevou orientací a prostorovým vnímáním,
- obtíže s celkovou grafickou úpravou písemné práce.

6 HODNOCENÍ ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČJL

6.1 Ústní maturitní zkouška

- Studenti si volí k ústní MZ 20 titulů ze Školního seznamu literárních děl.
  - **Školní seznam literárních děl** k MZ je zveřejněn na webu školy a nástěnce k maturitě vždy nejpozději 30. září příslušného školního roku (je platný pro jarní i podzimní zkušební období).
- Každý student vytvoří ze zvolených 20 knih vlastní **Seznam četby k maturitní zkoušce**.
  - **Seznam četby** musí obsahovat -
    - 1.ročník: Světová a česká literatura do konce 18. století: minimálně 3 knihy.
    - 2.ročník: Světová a česká literatura 19. století: minimálně 5 knih (z toho min 2 české a 2 světové).
    - 3.ročník: Česká a světová literatura 1. poloviny 20. století: minimálně 5 knih (z toho min 2 české a 2 světové).
    - 4.ročník: Česká a světová literatura 2. poloviny 20. století a 21. století: minimálně 3 knihy (z toho min 2 české a 1 světová).
    - Z toho minimálně 2 poezie a 2 dramata.
    - Žák může volit maximálně 2 knihy od jednoho autora.
  - **Seznam četby** musí student odevzdat řediteli školy dle určeného termínu, nejpozději však do 31. 3. příslušného školního roku pro jarní zkušební období, do 30. 6. pro podzimní zkušební období. Seznam odevzdává prostřednictvím své vyučující na ČJL. Pokud student vlastní **Seznam četby** do stanoveného data neodevzdá, losuje ze všech titulů, které jsou uvedené ve **Školním seznamu literárních děl** (§ 6, vyhláška č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů).
- Průběh ústní maturitní zkoušky:
  - student si vylosuje číslo a na jeho základě mu bude přiděleno dílo dle jeho **Seznamu četby k MZ**,
  - student obdrží **Pracovní list** na vylosované dílo a otázky formou **Obecné struktury maturitní zkoušky**,
  - příprava trvá 20 minut (dle rozhodnutí ŘŠ),
  - zkouška trvá 15 minut,
  - v jeden den nelze losovat jeden titul dvakrát.
- ÚMZ je hodnocena vyučujícími českého jazyka a literatury na SPŠ SE.
  - Při hodnocení jsou přiřazovány body, které jsou následně převedeny na známku 1–5.
  - Body a známky – 28-25 bodů = známka 1; 24-21 bodů = známka 2; 20-17 bodů = známka 3; 16-13 bodů = známka 4; 12-0 bodů = známka 5.
  - Pokud student neprokáže znalost díla na základě přečtení celé knihy, je hodnocen 0 body.

6.2 Tři kritéria

1. Charakteristika uměleckého textu

Analýza uměleckého textu:

- I. část: témata a motivy, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh, forma a žánr,
- II. část: vypravěč / lyrický subjekt, postava, způsob vyprávění, typy promluv, veršová výstavba,
- III. část: jazykové prostředky.

Literárněhistorický kontext

V rámci kritéria charakteristika uměleckého textu je žák hodnocen ve 4 dílčích kritériích (I.–III. část a literárněhistorický kontext), za každé z nich může žák získat 4 body, celkem tedy maximálně 16 bodů.

2. Charakteristika neuměleckého textu

- I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace,
- II. část: funkčněstylové charakteristiky textu, jazykové prostředky.

V rámci kritéria charakteristika neuměleckého textu je žák hodnocen ve 2 dílčích kritériích (I.–II. část), za každé z nich může žák získat 4 body, celkem tedy maximálně 8 bodů.

3. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

V rámci kritéria výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury může žák získat maximálně 4 body.

Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále 0 – 1 – 2 – 3 – 4. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 28.

Pro kritérium charakteristika uměleckého textu platí tyto **vnitřní podmínky hodnocení**:

- Za celé kritérium musí žák získat alespoň 4 body. Pokud získá méně než 4 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.
- Za analýzu uměleckého textu (I. – III. část) musí žák získat alespoň 3 body. Pokud získá méně než 3 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.

Hodnocení kritéria výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury se vztahuje k výkonu žáka v průběhu celé zkoušky. Pokud žák získá v některé z dílčích částí zaměřených na charakteristiku uměleckého a/nebo neuměleckého textu 0 bodů, může být v kritériu výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury hodnocen maximálně 3 body.

7 Závěr

Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu český jazyk a literatura.

Pokud má žák z jedné části zkoušky pětku, tuto část znovu opakuje v dalším vypsaném termínu maturitní zkoušky (podzimní termín, jarní termín).

Bodová škála k hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury

	0	1	2	3	4	5
1A	Text se nevztahuje k zadanému tématu.	Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.	Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.	Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně.	Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně.	Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.	Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)1. Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (4-5 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A	Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B	Text je nesoudržný a chaotický. Členění textu je nelogické. Text je argumentačně nezvládnutý. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.	Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.	Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.	Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vyspělá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

Bodová škála k hodnocení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury

	0	1	2	3	4
CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO A NEUMĚLECKÉHO TEXTU	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. • Analýza textu je nedostatečná. • Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. • Analýza textu je dostatečná. • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. • Analýza textu je dobrá. • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. • Analýza textu je velmi dobrá. • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná. • Analýza textu je výborná. • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturu se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje. • Argumentace je nedostatečná. <p>nebo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturu se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je dostatečná.	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není občas plynulý, v jeho strukturu se občas vyskytují nedostatky. • Argumentace je dobrá.	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle. • Argumentace je velmi dobrá.	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují. • Argumentace je výborná.

SPŠ STROJNÍ A ELEKTROTECHNICKÁ, DUKELSKÁ 13, ČESKÉ BUDĚJOVICE

OBEČNÁ STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY

KRITÉRIUM	DÍLČÍ ČÁST	OTÁZKY – ověřované vědomosti a dovednosti
Charakteristika uměleckého textu (minimálně 4 body)	Analýza uměleckého textu (minimálně 3 body)	I. část (max. 4 body) <ul style="list-style-type: none"> určit kompoziční rovinu díla (druh, forma žánr, struktura) zasadit výňatek do kontextu díla určit čas a prostor díla určit hlavní témata díla a tvrzení doložit
		II. část (max. 4 body) <ul style="list-style-type: none"> charakterizovat postavy / lyrický subjekt charakterizovat vypravěče popsat vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršovou výstavbu
		III. část (max. 4 body) <ul style="list-style-type: none"> charakterizovat jazykovou rovinu výňatku popsat funkci jazykových prostředků, trop a figur ve výňatku
	Literárně- historický kontext	(max. 4 body) <ul style="list-style-type: none"> zasadit dílo do kontextu autorovy tvorby zasadit autora do literárně kulturního kontextu
Charakteristika neuměleckého textu	Analýza neuměleckého textu	A (max. 4 body) <ul style="list-style-type: none"> určit funkční styl a charakterizovat ho určit slohový útvar určit slohový postup určit kompoziční výstavbu výňatku charakterizovat jazykovou rovinu výňatku
		B (max. 4 body) <ul style="list-style-type: none"> postihnout souvislost mezi výňatky popsat hlavní myšlenku textu uvést možné použití textu, způsoby čtení a interpretace textu
Výpověď v souladu s jazykovými normami, jazyková kultura		(hodnocení ústního projevu a jednání během zkoušky)

POČET BODŮ	ZNÁMKA
28 – 25	1
24 – 21	2
20 – 17	3
16 – 13	4
12 – 0	5

ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČJ

kritérium	dílčí část	čas. dotace	ověřované vědomosti a dovednosti	dílčí body	max. počet bodů
CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU	analýza uměleckého textu	7 min. (± 0,5 min.)	I. část <ul style="list-style-type: none"> • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr 	0 1 2 3 4	celkem 12 bodů
			II. část <ul style="list-style-type: none"> • vypravěč / lyrický subjekt • postava • vyprávěcí způsoby • typy promluv • veršová výstavba 	0 1 2 3 4	
			III. část <ul style="list-style-type: none"> • jazyk, prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku 	0 1 2 3 4	
	literárněhistorický kontext	3 min. (± 0,5 min.)	<ul style="list-style-type: none"> • kontext autorovy tvorby • literární / obecně kulturní kontext 	0 1 2 3 4	4 body
CHARAKTERISTIKA NEUMĚLECKÉHO TEXTU	analýza neuměleckého textu	5 min. (± 0,5 min.)	I. část <ul style="list-style-type: none"> • souvislost mezi výňatky • hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • různé možné způsoby čtení a interpretace textu • domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát) 	0 1 2 3 4	celkem 8 bodů
			II. část <ul style="list-style-type: none"> • funkční styl • slohový postup • slohový útvar • kompoziční výstavba výňatku • jazyk, prostředky a jejich funkce ve výňatku 	0 1 2 3 4	
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI, JAZYKOVÁ KULTURA				0 1 2 3 4	4 body

2. podmínka

min. zisk za analýzu uměl. textu:
3 body (jinak je celá zkouška hodnocena 0 body)

1. podmínka

min. zisk za charakteristiku uměl. textu:
4 body (jinak je celá zkouška hodnocena 0 body)

CELKEM 28 BODŮ

HRANICE ÚSPĚŠNOSTI

44%,
tj. **13 bodů**
(min. zisk)

3. podmínka: pokud je žák v některé z dílčích částí hodnocen 0 body, může za kritérium *Výpověď v souladu s jazykovými normami* získat max. 3 body